

Emberi Erőforrások Minisztériuma

Maruzsa Zoltán köznevelési államtitkár részére

Tisztelt Államtitkár Úr!

Köszönjük részletes válaszát, amelyből megtudhattuk az államtitkárság álláspontját az ukrán gyermekek oktatásának módjával, illetve saját felelősségi területükkel kapcsolatban, és megismerhettük a meghozott intézkedéseket. Örömmel olvastuk, hogy a koordinációs testület munkájában civil szervezetek is részt vesznek. Jó lenne, ha olyan bevett civil szervezetek is meghívást kapnának, amelyek a migráns gyermekek oktatásával kapcsolatban rendelkeznek tapasztalatokkal.

Kérjük tájékoztasson arról, hogy az ukrán menekült gyermekekkel kapcsolatos, a köznevelési államtitkárság kompetenciájába tartozó további kérdéseinkkel a későbbiekben kihez fordulhatunk, illetve hogy mely kormányzati szerv a felelőse az államtitkárság felelősségi körébe nem tartozó kérdéseknek, elsősorban az iskolán kívüli felügyeletnek, oktatásnak (például: tanodák).

Egyúttal szeretnénk meghívni Önt vagy illetékes munkatársát a közeljövőben általunk és együttműködő partnereink által szervezett, a menekült ukrán gyermekek ellátásának kérdéseivel, tapasztalataival foglalkozó május végi konferenciára, melynek pontos időpontját és helyszínét a közeljövőben határozzuk meg.

A kapott információk alapján a következő javaslatokat szeretnénk figyelmébe ajánlani:

A tájékoztatás megerősítette azt a tapasztalatunkat, hogy a menekült gyermekek oktatásával kapcsolatban nem érhető el nyilvános hivatalos információ, hiszen az Ön által említett idegenrendészeti honlapon csak a menedékes státusz kérésének, az oktatási ombudsman honlapján pedig csak az ombudsmani eljárásnak a leírása található meg. Úgy gondoljuk, nincs akadálya annak, hogy az Oktatási Hivatal honlapján létrejöjjön egy a témával kapcsolatos tudnivalókat magyar ukrán és orosz nyelven tartalmazó menüpont, a minisztériumi honlapon elhelyezett erre mutató linkkel. Az oktatás.hu-n elhelyezhetőek lennének különféle segédanyagok és módszertani anyagok linkjei is, hasonlóan ahhoz, ahogy ez a digitális oktatás esetén történt, valamint egy olyan mailcím, ahol kérdéseket lehet feltenni. Bár ez túlmutat államtitkárság felelősségén, fontosnak tartanánk egy, a civil honlapokon [megtalálhatóhoz](#) hasonló átfogó tájékoztatást a menekültek lehetőségeiről és azok feltételeiről, ami a segíthetné őket és támogatóikat.

Nem értünk egyet a minisztériummal abban, hogy az érintett gyermekek befogadásának és segítségének egyetlen módja a magyar iskolarendszerbe való minél gyorsabb betagozásuk, annak ellenére, hogy a migránsoknál általában valóban ezt tekinti ideálisnak a szakma. Jelen helyzetben az ukrán gyermekek többsége nagy valószínűséggel a háború után vissza kíván térni hazájába – ahogyan Ön is megjegyezte levelében: a legtöbb menekült nem kíván tartósan itt maradni -, és álláspontunk szerint az lenne a helyes, ha ebben Magyarország segítené őket. A tanév végéig hátralevő rövid

időben egyébként is valószínűtlen, hogy az évfolyamuknak megfelelő magyar követelményeket teljesíteni tudják. Amellett, hogy az egy évfolyammal lejjebbi oktatásba való értékelésmentes bekapcsolódást lehetővé tesszük, lehetőséget kellene adni arra számukra, hogy az ukrán évfolyamot befejezzék, illetve a saját rendszerük szerint haladjanak tovább. Tudomásunk szerint más országokban ez a lehetőség fennáll. Szlovákiában például az ukrán oktatási minisztériumtól megkérték ehhez a tankönyveket. Figyelembe kellene venni azt is, hogy az ukrán iskolák egy része online folytatja a tanítást, érdemi segítség lehet a gyermekek támogatása abban, hogy ezekhez a lehetőségekhez csatlakozni tudjanak. Ezen kívül tudunk elérhetővé tett online tananyaggyűjteményekről is (pl. [ez](#) és [ez](#)). Örömmel olvastuk, hogy tankerületek segítséget nyújtanak az iskolán kívül tanulóknak helyszínnel és eszközzel – jó lenne ezt a segítségnyújtást kiterjeszteni, e lehetőség elérhetőségét ismertté tenni, az ilyen csoportok jogi státuszát rendezni, a támogatást számukra is elérhetővé tenni. Az Ukrajnából érkezett oktatásban dolgozók foglalkoztatásának megkönnyítése nem is elsősorban a munkaerőpiaci bevonásuk miatt lenne jelentős, hanem egyrészt a magyarul nem beszélő gyermekek oktatásának megkönnyítése, másrészt az itt-tartózkodásuk idején a megélhetési lehetőségük okán.

Ennek már csak azért is nagy jelentősége lenne, mert sem az óvodák, sem az iskolák dolgozói nincsenek felkészülve (1) menekült (azaz traumatizált), (2) magyarul nem beszélő, (3) a magyar tantervi keretekhez semmilyen módon nem kapcsolódó gyermekek integrálására. Sem a tananyaghoz való csatlakozás, sem pedig a társas térbe való minél zökkenőmentesebb beilleszkedés vonatkozásában.

Információink szerint – amelynek pontosítására egy felmérést szeretnénk indítani – az iskolák többségének nehézséget jelent mind az ukrán vagy orosz anyanyelvű, mind a nagy tanulási hátránnyal rendelkező magyar anyanyelvű roma tanulók befogadása, tanítása - utóbbiak esetén a befogadást különböző indokokkal sokszor nem is teszik lehetővé. Üdvözlendő a magyar mint idegen nyelv tankönyv elérhetővé tétele, de a könyv önmagában nem jelenti azt, hogy az iskolákban van, aki oktatni is tudja. Emellett szükség lenne további szakmai anyagok elérhetővé tételére, szakmai támogatásra, illetve a szakszolgálatoknál, az iskolában elérhető kevésszámú pszichológus és fejlesztő szakember mellett további szakemberek bevonására. Erre az anyagi támogatás lehetőséget biztosíthat (ilyen támogatásra az óvodáknak is szüksége lenne), de az iskoláknak információra lenne szükségük az elérhető szakemberekről. Az ilyen listák összeállításában a civilek a segítséget tudnának nyújtani – például magyar mint idegennyelv tanárokkal rendszeresen dolgoznak olyan szervezetek, akiknek a profilja menekültek, migráns gyermekek és családjaik támogatása.

Fontos feladat a nyári foglalkozások megszervezése. Ez egyrészt a szülők munkába állása miatt elengedhetetlen, másrészt lehetőséget adna az oktatásba való szeptemberi bekapcsolódás előkészítésébe. Ismerjük a rendeletet, amely a gyermekfelügyelet megszervezését a cégeknek és a szálláshelyeknek lehetővé teszi, azonban ez egyrészt nem jelent kompetens, tudatos felkészítést a szeptemberi tanévkezdésre, másrészt mivel a gyermekek többségének nincs közvetlen hozzáférése ilyen lehetőséghez, nem ad átfogó megoldást. Örömlénk, ha az ezzel kapcsolatos tervekről, illetve a tervezésbe és megvalósításba való civil bekapcsolódási lehetőségekről információt kapnánk.

Budapest, 2022. 04.27.

A Civil Közoktatási Platform Ügyvivő Testülete nevében

Ercse Kriszta és Juhász Ágnes